

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II.

„Gazeta” iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.

Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu d. usul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 6 cr. v. a. s. 15 bani.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 216.

Brașov, Sâmbătă 1 (13) Octombrie

1888.

Nou abonament

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Cu 1 Octombrie 1888 st. v. se deschide nou
abonament la care invităm pe toți amicii și spri-
jitorii fôiei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

pe șase luni 6 fl.

pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci,

pe șase luni 20 franci,

pe un an 40 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou,
să binevoască a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”

Brașov, 30 Septembrie v.

Faimosul Banffy-pașa, care
stăpânește după voință și după
placul două comitate în preonde-
ranță românească, n'are astempăr.

După toate faptele lui se pare
că nu e pus să administreze, ci
să maghiarizeze, lăsat fiind în
voia lui să facă ce-i place și
cum îi place.

Luată măsură în contra învê-
țătorilor români, vîritu-și-a inge-
rința în scolele noastre și în ave-
rile lor, atinsu-s'a de portul ro-
mânesc, pornit'a persecuțiune în
contra foilor românești: venitu-ia
acum cheful să maghiarizeze nu-
mirile românești ale localităților
din comitatele amintite, pe care
administrațiunea faimosului fișpan
le-a dejosit la trépta tristelor
pașalicuri.

Mai jos publicăm o cores-
pondență, în care ni-se spune, că
neastempărul pașă s'a adresat
societății istorice maghiare din
Budapesta, ca să-l ajute în a-
cestă operă de civilizare, fabricân-
du-i nume maghiare, cu cari se
inlocuiesc pe cele străine, adică pe
cele românești din comitatul,
orî mai bine dîsu din alu doilea

alū seu pașalicū Solnocū-Do-
bêca.

Etă unū fișpanū pe care nu-lū
supêra alte griji, nici necazurile
și nevoile poporațiunei, nici dure-
rile și lipsurile ei, nici miseria ad-
ministrațiunei. Totă grija și totă
administrațiunea sa constă în maghia-
risarea pe toate căile și prin toate
mijlocele câte i-le născocesc min-
tea, prin amenințări și ingerințe, prin
persecutări și răsbunări, și în cele
din urmă prin fabricațiune de nu-
miri unguresci.

Așa e voia și cheful faimo-
sului fișpanū să fericescă și să ci-
vilizeze ținuturile românești încre-
dinate administrațiunei lui, fără
să se tēmă că va fi trasū la rês-
pundere de cineva.

Intr'unū statū cu guvernū lealū
și dreptū, Banffy-pașa ar fi în dou-
dec și patru de ore înlăturatū ori
pusū la loculū lui.

Dér se nu uitămū, că voința
și cheful faimosului fișpanū e
voința și cheful guvernului; ce
face guvernul în țera ntrégă, fiș-
panul-pașe mai face pe desupra
în cele două comitate românești;
și ce nu ndrăsnesc guvernul să
facă pe față, face pe ascunsū prin
faimosii săi fișpani de talia lui
Banffy Deszô.

Esecute-și fișpanul Banffy vo-
ința sa și a guvernului, facă și
poftele sale și ale acelora alū că-
ror instrument este; unū lucru
să nu uite însă: cătū va fi sufla-
re românească în acele părți, toate
încercările de maghiarisare se vor
spulbera ca colbulū în vîntū, ér
ținutulū va rămâne românesc, ūn
ciuda împestrîțării lui cu pene
unguresci!

DIN AFARĂ.

„Neue Preussische Ztg.” pretinde
a scoi, din informațiuni luate directū
din cancelaria berlinesă, că Bismark
are de scopū nimicirea autonomiei
Ungariei. Numitulū diar arată prin
unū șirū de articuli, că alianța
Austriei numai așa ar
pute fi de interesū pentru Germania,
decă ar fi o împêrățîă unitară și
centralisată. Împărțirea în două state auto-

nôme, adaugă fôia prusiană, este una
din cauzele slăbiciunii Austriei. Tre-
buie déră să se adopte planulū lui
Schmerling din 1862, adică cassarea
parlamentului și autonomiei un-
guresci astfel, ca sub nu-
mirea de Austriă centralisată să fiă
numai unū parlament centralū cu
reședința în Viena. Cancelaria din
Viena e învoită cu această schimbare,
mai vîrtosū pentru că instituțiunile
tradițiionale ale Ungariei suntū
privite ca unū exemplu rêu înaintea
țêrilor vecine și ca contrare adev-
eratelorū tradițiunii monarchice.
Se afirmă, că cele mai cu in-
fluență cercuri politice din Viena
arū fi fôrte dispuse la această „lovitură
de statū”, cum o numesc „Egyetertes”.
Singurū numai împêratulū și regele
Franciscū Iosifū are unele îndoeli în
conștiința sa, provocându-se la
împejurarea, că elū a depusū în
Budapesta jurămîntulū pe constitu-
țiune. Cu toate acestea în Berlinū
se speră, că va succeda a delătura
aceste „ultraiste considerațiuni.”

Diarele franceze se ocupă multū
cu întrebarea, că pentru ce împêratulū
Germaniei, în toatele sale roștite în
Viena, a omisū cuvintele: „și pentru
Regele Ungariei”. În privința
acesta diarulū „Mot d'orden”
primesce dela corespondentulū
său din Viena următorea telegramă:
Maghiarilorū li-a făcutū o surprindere
fôrte neplăcută împejurarea, că
împêratulū germanū a toastatū
numai pentru împêratulū Austriei
și n'a adausū cuvintele „și regele
Ungariei.” Cu privire la asta
am auditū erî seră și am fostū
chiar martorū ocularū la unū
casū fôrte caracteristică. Adică
după prânzulū de gală unū funcțio-
narū alū Curții a cetitū diariștilorū
ce erau de față textulū originalū
alū toastului. Deorece însă în
acestū textū nu se cuprîndeau
cuvintele: „și regele Ungariei”,
diariștii maghiari au pretinsū,
ca s'ê vire în textū și cuvintele
acestea. Funcționarulū Curții
le-a rês-punsū însă: „Iertați,
domnii mei, aceste cuvinte nu
se află scrise aici și eu nu
potū permite, ca să scrieți ceea
ce nu se află în textulū aprobatū!”

„Telegrafulū” din Bucuresci scrie:
Se dice, că principele de Gales
ar fi avutū o misiune ôrecare pe
lângă curtea noastră regală. În
acestă privire au circulatū
două versiuni: una d'a face pe

Regele nostru să primescă și guvernamentulū
Bulgariei sub forma dinastică;
alta d'a mijloci cêseltoria moștenitorului
tronului nostru cu fîca principelui de
Gales. Prin cercurile bine informate
se vorbește, că ori-care ar fi
misiunea principelui de Gales,
ea n'a fostū pe deplinū încunu-
nată cu succesū.

Sciri sosite din Petersburgū
anunță, că acolo au produsū
nemulțămîri toatele schimbate
în Viena între monarchii germanū
și austro-ungarū. Pressa rusescă
dă espresiune păreri sale de rêu,
din cauză că cu astă ocaziune nu
s'a discutatū nimicū asupra
resolvirii cestiunii bulgare. Susū
disele toate suntū de natură
mai multă a turbura actuala
situațiune politică, decătū a-o
întôrce spre împăciuirea cea de
multū dorită.

„Correspondance de L'Est” a
publicatū dîilele aceste a scrisore
din Roma, în care se făceau
curioase comunicări despre unū
memoriu, ce l'ar fi prezentatū
unū bărbatū de statū italianū,
care se crede a fi d. Crispi,
principelui Bismark din cauza
atitudinei șovăitoare, pe care
o are Turcia față cu alianța
întreită. În acestū memoriu s'ar
dice, că numai sultanulū Abdulū
Hamid ar fi acela, care se opune
la alipirea Turciei la alianța
întreită.

Abdulū Hamid nu se gîndesc
decătū la siguranța sa personală,
care dînicū e supusă influențelorū
schimbăcioșe, și dînsul nu va
lua niciodată o hotărîre serioasă,
după cum s'ar putē cineva
aștepta d. e. dela succesorulū
său Mehemed Reșid Efendi,
care este multū mai energicū.

Este lesne de înțelesū, că
aceste comunicări au aflatū
pretutindenea o primire sceptică.
Acum însă ele suntū reproduse
și de diarulū „d'Italie”, care
de cătva timpū trece ca organū
alū d-lui Crispi; prin aceste
ele dobîndescū ôre-care aparență
de credemîntū.

Serbătorile jubilarie în Năsăud.

(Raportū specialū alū „Gazetei
Transilvaniei”) (Fine.)

Predarea cheii noului edificiu
gimnasialū.

Ilustritatea Sa d-lū Episcopū
prin unū discursū pîtrundetorū —
ca semnū

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

(2)

Întîlnirea sfințilorū trei crai.

(După Arpad Gabanyi.)

Se ridică apoi de pe scaunū
învêțătorulū și organistulū Ignaz
Csupasz, tuși de două ori în
mână și vorbi astfel:

„Onorată adunare! Ce privește
tabloulū însuși, e lucru frumosū,
mai alesū când va fi zugrăvitū,
deși acum încă nu putemū
sci, ce se va zugrăvi. Mai bine
e, să lăsămū conspirațiunei (în
locū de inspirațiunei) artistului;
să zugrăvescă ceea ce lū va
îndemna ingeniulū său. Obiectulū
e aci lucru secundarū, idea însă
e lucru principalū. Fiecine
zugrăvescă ceea ce poate și vrea.

— Așa este!

„Dér, onorată adunare, fie-mi
permisū să facū o observațiune
la loculū acesta.

— S'audimū!

„Orî care-ar fi idea, orîce-ar
reprezenta tabloulū... ce ar fi
o flore fără ôlă? Ce ar fi unū
rêsadū fără proptea? Și ca să
aducū nensemna mea personă
ca exemplu: ce așū fi eu însumi
fără venerabilulū d-nū preotū?”

— Nimicū! strigă o voce, nu
se scie a cui.

D-lū jude însă strigă, continuând
comparațiunea:

— Ce ar fi o friptură de carne
de vită fără sosū?

— Așa este! rêsună din drépta
și din stînga.

Ignaz Csupasz însă continuă:

„Și în fine: ce ar fi unū tablou
fără prevazū?”

— O pînză spoită! replică
preotulū...

„Așa este! Decă acum antevor-
bitorulū meu, veneratulū nostru
președinte, d-lū preotū, a făcutū
propunerea să lă-

sămū a fi zugrăvitū tabloulū
prin renumitulū pictorū streinū,
— eu ndrăsnescū, onorată
adunare, a propune, ca să
comandămū prevazulū pentru
tablou în Viena. Pentru 100 fl.
căpêtămū unū prevazū cum nu
mai esistă pe lume.

— Adevêratū! Eljen! Se
primesce! D-lū Csupasz tuși de patru
ori în mîni și fôrte mulțumitū
se aședă pe scaunū.

Acum se ridică să vorbescă
d-lū notarū Adam Hervadt; dér
elū suferea, nu se ține mînt
de când, de o răgușală cronică
și de aceea vorbea fôrte
ncetū. Onorată adunare își
ținea din cauza acesta mînila
la urechi, ca să potă audi
ceva.

„Onorată adunare! Fie-mi
permisū să recapitezū decisiuni-
le ce s'au luatū. Din fondulū
de 300 fl. testatū de Egi-
dius Darnoczy să se destineze
200 fl. pentru tablou și 100 fl.
pentru prevaz?”

— Așa e! fū rêsponsulū
generalū.

„...Obiectulū tabloului să se
lase pe sîma inspirațiunei
artistului și veneratulū nostru
președinte va regula această
afacere prin scrisore?”

— Da!

„... În privința prevazului,
d-lū organistū și învățătorū
Ignaz Csupasz va dispune
cele de lipsă în Viena?”

— Fôrte corectū!

Deodată se aședă d-lū notarū
pe scaunū, ca și cum în
vięța lui n'ar fi statū în
picioare, căci elū observă,
că d-lū jude Bertalan Gondos
se mișca neînștinatū
încoace și 'ncolo pe scaunū,
ceea ce 'nsemna: „Acum
așū vrē și eu în fine se
dicū o vorbă!” Când d-lū
jude vrea să vorbescă, eu
sfătuescū pe oricine să-și
țină gura, căci d-lū jude
nu scie de glumă.

D-lū jude lovi puternicū
cu pumnulū în masă; asta
era fobiceulū său și
nimenea nu i-o lua în
nume de rêu.

cumcă institutul stă sub patronajul său, predă cheia Ilustrității Sale Domnului Comite și comisarul reg. baronul Desid. Banffy — care în numele Maiestății S. Impăratului-Rege Franciscu Iosif I o predă Ilustrității Sale d-lui Dr. Klamarick ca reprezentant al guvernului reg. Ilustritatea Sa vorbind, în numele guvernului, o predă Rvds. vicarului Gregoriu Moisiu ca presidentului fondurilor grănițesci și reprezentantele grănițelor, care asemenea prin un discurs o predă Domnului Ioan Ciocan ca directorului comisiunii adm. a fond. și directorului gimn. definitiv.

Domnul Ioan Ciocan prin un discurs care a stors lacrimile asistenților făcând pe scurt istoricul fondurilor amintind de gloria trecutului și aducându-lăude aceluia, care au trecut la cele vecinice. (Aici corul studenților cântă jalnicul: In veci pomenirea lor.) Arată apoi stăruința ce s'a pus pentru edificarea acestui gimnasiu românesc și jertfele cu care se va susține din partea fondatorilor și patronilor, apoi predându-le cheia domnului directorului gimnasiului substituit Dr. Paul Tanco, și încredințându-le conducerea institutului. Domnul director Dr. Paul Tanco, primind cheia în numele corpului profesoral mulțumesc prin discurs frumos pentru încrederea ce i se dă, promițându-lă conlucra la cultivarea și progresarea tinerimii.

După săvârșirea acestui măreț act urmăz:

Predarea stégului gimnasiului.

Domnul director Ioan Ciocan prin un discurs excelent face istoricul ideii de care au fost pătunse damele române din Năsăud și giură cu ocaziunea colectării pentru destingerea institutului gimn. cu acest steag. Ceteșce numele contribuțiilor împreună cu sumele ce au contribuit, cu care ocaziune atârna de stégul medalia de argint ce s'a câștigat dela expoziția din Sibiu pentru studenți, er după aceste predă steagul d-lui director gimn. Dr. P. Tanco; d-lui director primind stégul, deasemenea prin un discurs, îl predă d-lui prof. Dr. A. P. Alexi ca prof. de gimnastică, care răspunde prin un eminent discurs arătându însemnătatea științelor și a artelor și urând ca să trăască damele române pentru nobila inițiativă ce au luat față cu donarea acestui steag, er domnul prof. A. P. Alexi predă stégul studentului de cl. VIII Blandul, care-lu primi.

Tote aceste discursuri de predări au fost viu și de nenumerate ori întrerupte cu urale de „să trăască“.

După finirea acestor acte în ordine esemplară mulțimea s'a îndreptat spre biserică: semn, că actele religioase s'au săvârșit.

Conform paragrafului statorit cu ocaziunea acestor sărbători iubile, au urmat vizitele de curtenire în modul următor:

Ilustritatea Sa Domnul Episcop încunjurat de tot publicul inteligent s'a prezentat la Ilustritatea Sa domnul comite suprem pentru a aduce omagie publică cu ocaziunea onomastice Impăratului-Rege Franciscu Iosif I. La cuvântarea Ilustrității Sale domnului Episcop, a răspuns Ilustritatea S. domnului comite în termeni afabili asigurând pe cei de față, cum-că sincerile urale aduse prin graiul Ilustrului domn Episcop, vor fi duse pe calea s'a la cunoștința Maiestății Sale.

După eșirea dela d-lu comite suprem au urmat vizitele de curtenire făcute Ilustrității sale domnului episcop din partea preoțimeii, din partea angajaților dela judecătoria și politică, a corpului profesoral și a tuturor celorlalți onorațori.

Dela Ilustritatea Sa domnului Episcop, publicul s'a dus la noul edificiu gimnasiului pentru a face visita de curtenire Ilustrității Sale domnului consilier ministerial Dr. Klamarick. Ilustritatea Sa a fost salutat din partea inteligenței prin graiul d-lui avocat și secr. al fondurilor grăn. Ioachim Mureșianu.

La cuvântarea Domnului Ioachim Mureșianu a răspuns Ilustritatea Sa Domnului consilier în termeni afabili, mulțumindu pentru atențiunea ce i se dă din partea inteligenței române, recomandându-i-se să se ocupe cu descrierea lui mai pe larg.

După finirea acestei vizite și tot în aceea sală a fost salutat Rds. Domn Vicar Gregoriu Moisiu prin graiul D-lui profesor și catechet gimn. Leone Pavelea.

De aici s'a făcut visita de curtenire deputatului cercului Năsăud, d-lui Jelinek, care încă a luat parte ca oșpe la festivitățile iubile.

După finirea tuturor acestor vizite de curtenire, la două ore d. a. s'a început banchetul, la care au participat aproape 200 persoane.

Cu ocaziunea banchetului s'au ținut următoarele toaste oficiose: 1. Pentru Maiestatea Sa Impăratul-Rege Franciscu Iosif I și Dinastia, de Br. Băuffy. 2. Pentru guvernul reg. ungar, Dr. Ioan Szabo Epis. 3. Pentru Archiepiscopul și Metropolitul gr. cat. Dr. Ioan Vancea, Vicarul Gr. Moisiu. 4. Pentru Episcop. gr. cat. Dr. Ioan Szabo, Ion Ciocan. 5. Pentru Comis. reg. Baron Desideriu Banffy, prof. M. Popu. 6. Pentru Directorele suprem Pál Sándor, Dr. P. Tanco. 7. Pentru Fundatorii și susținătorii gimnasiului, Kenyeres. 8. Pentru comisiunea de clădire, Dr. A. P. Alexi. 9. Pentru întreprinzătorii clădirei, Gavr. Scridon. 10. Pentru corpul profesoral, Dr. Klamarick. 11. Pentru Tinerimea gimnasiului, Jelinek deputat. 12. Pentru donatorii stégului, Ioachim Mureșianu. 13. Pentru oșpeții, primarul Iacob Prădan. După care a urmat cetirea unei mulțimi de tele-

grame între care și a redacției „Gazetei Transilvaniei“.

Afară de toastele oficiose s'a mai toastat din partea decanului orașului Bistrița: Budacker; din partea inspectorului de școale: Havas și din partea tinerului jurist de Buda-Pesta: Șerbanu.

În decursul banchetului musica a executat următoarele piese musicale: 1. Marș. 2. Semiramis, Ouverture de Rossini. 3. Craiu nou, potpouri de Pombescu. 4. Variațiuni maghiare. 5. Othello, Ouverture de Rossini. 6. Troubadour, potpouri de Verdi. 7. Nabuchodonozor, cavatină de Verdi. 8. Ernani, grand arie de Verdi. 9. Zigeunerin, Ouverture de Ballo. 10. Marș.

La 6 ore d. a. banchetul s'a ridicat, er Ilustritatea Sa Domnului Episcop și plecat seara spre Bistrița către oasă, însoțit fiind până la comuna Cepan de o mulțime de intelectuali, semn vădit de multa stimă și venerațiune de care se bucură în ținutul Năsăudului.

Sera a urmat balul, care după decursul lui cade în sfera de activitate a unei foi beletristice, lasă ca o altă persoană să se ocupe cu descrierea lui mai pe larg.

Astfel au decurs și s'au finit sărbătorile din Năsăud.

Ceice a participat la aceste sărbători s'au potut convinge despre spiritul de ordine și de ascultare cu care s'a purtat poporul și inteligența Năsăudeană.

Onore poporului Năsăudean, onore pompierimii și muzicii pompierilor, care a contribuit foarte mult la ridicarea și maiestatea sărbătorilor. Dacă poporul năsăudean este în stare ca la sărbători atât de însemnate să fiă la înălțimea sa, trebuie să-lu felicităm, și să-lu punem și altora ca pe un model de imitat.

Înainte numai, ca să se arete, că Românul este în stare a se conduce el pe el, fără a ave lipsă de baioneta gendarmilor, care deși au fost anume recrutați pentru această sărbătoare, ca veți Dămine să țină ordine — să fiă și pe viitor ținut închiși în casarmă.

Acesta este pe scurt istoricul sărbătorii iubile, care pentru eternă va rămâne amintită prin publicarea separată și în broșuri, ca astfel să se eternizeze întreg sărbătorescul decurs al sărbătorii.

SCRILE ȚILEI.

„Românul“ află din isvoruri autorizate, că negocierile pentru încheierea unei convenții comerciale între România și Austro-Ungaria se vor relua, chiar îndată după alegerile ce se fac acum în România.

Protocolul asupra lucrărilor săvârșite pentru a restabili granița Austro-Ungariei și a României va fi semnat, probabil, de către comisiuni la 20 Octombrie. Un acord deplin există asupra primelor patru secțiuni. Numai asupra 3 puncte sunt divergențe ușoare, ele sunt relative la hotarele Bucovinei, comitatului Hunedora și le fixarea graniței lângă Orșova.

În bugetul orașului Dobrișină vedem figurându între cheltueli pe anul viitor, între altele, 800 fl. pentru școala jidovă și 1000 fl. pentru Kulturregletul ardelean.

Un sfert de banchet s'a asigurat.

Poliția din Brașov a interzis flașnetarilor de a mai cânta cu flașnetul pe teritoriul orașului.

Ministrul de justiție a încuviințat d-lui Ioan Bozianu, din Brașov, pe temeiul unei adopțiuni sub Nr. 33275, ca pe lângă numele său de până acum să poarte și numele Giorgievici.

„Bomba“ din Brăila, vorbind despre dezvoltarea industriei românești, dice între altele: „Aplicarea tarifului autonom dă rode bine-făcătoare pe dă ce merge, astfel că abia sunt doi ani de când ne bucurăm de acest regim, și deja vedem că mai multe ramuri de industrie s'au întemeiat în orașul nostru. Între altele multe vom menționa de o camdată fabricile de frînghii ale d-lor N. Banu și I. Bontă; la fabrica d-lui Banu, se ocupă mai bine de 50 persoane, care se compun din bărbați, femei și copii de ambele sexe, care cu împletituri, care cu răsucituri frînghiilor, care cu dărâcituri și împărțirea cănepei. Totu felul de frînghii se lucrează în acest atelier. Prețurile sunt foarte avantajoase, adecă cu 30 la sută mai eștine decât cele din străinătate.“

Colegiul medico-chirurgical din Filadelfia a conferit titlul de membru onorar, „fellow“, al acestui colegiu dlui Dr. G. Asaky. Se știe, că d-lu Dr. Asaky a luat parte, împreună cu d-lu Dr. oculist Manolescu, la congresul internațional de chirurgie, ce s'a ținut anul trecut în Filadelfia.

A apărut în Londra o scriere asupra României, intitulată: *Untrodden Path in Romania* (Locuri necălcate de nimeni, din România), datorită penei dămnei Walker.

În 8 Octombrie st. v. Curtea regală română își va strămuta reședința dela Sinaia la București.

Camera advocațională din Tergul-Mureșului face cunoscut, că avocatul I. Kovacs din Ocland a fost sters din lista camerei, deoarece s'a aședat în Brașov.

Comisionarul M. Sproncz, care dătoresce vr'o 100,000 fl., a dispărut din Budapesta de câteva zile.

D-lu Hașdeu, amar lovit prin pierderea unice sale fiice, a cerut concediu dela universitate pe un an de zile.

În județul Dolj, din România, învățătorii rurali au înființat o societate, ală căreia scop e ajutorarea elevilor lipsiți de mijloc, precum și înființarea unei biblioteci școlare în să-care plasă.

În București au început a se face experimete cu tunurile cele noue, de calibru mare, aduse pentru fortificațiile acestei capitale.

Maghiarisarea numelor de locuri în com. Solnoc-Dobeca.

Gherla, 8 Octombrie st. n. 1888.

Plesnind în mintea unor bărbați maghiari exaltați idea fixă, de a face chiar și din petrii Maghiari, societatea maghiară astăzi stăruie din iospite, cu o statornicie vrednică de un scop mai nobil, a validita acestui principiu ridicul și din cale afară zădarnic.

Stai cuprins de uimire, cum Maghiarii, care fac adese gură, că o să fiă civilizații orientului, nu pricep de preocupat ce sunt, că natura e mai puternică decât omul pigment, că națiunile nu răsăr — etă așa — la o lovitură de vară!

Cu pași repeși grăbesc pe un povârniș amețitor pentru-ca să-și realizeze un ideal născocit de un cap nesocotit și bolnav.

Un exemplu viu e faptul din urmă al br. Banffy, comitele suprem al com. Solnoc-Dobeca, prin care voiesce, domnul a două comitate locuite de Români, a-și adauge noi lauri de slavire în opera ridiculă de maghiarisare.

„Onorată adunare! Mai înainte d'a merge mai departe, aibă loc aci o nedumerire căreia îi dau sinceră expresiune. Domni — paremi-se — au cam lăsat frântul slobod în ce privește banii. Se joca cu sutele și le aruncă ca nimica. D-lu preot Kelemen Futyl a destinat 200 fl. pentru tablou, d-lu Ignaz Csupasz a destinat 100 fl. pentru prevaz. Dér după cum știu eu, fovdul lui Egiidius Darnoczy, scoțându-se datorile și competențele de judecată, dispune numai de 100 fl. Mai departe e deluat în considerație, onorată adunare, că „Șvobul“ (adecă Németh) nu ne va dărui cheltuelile de împachetare, că nici poșă nu ni-lu va espeda gratuit și că în fine nimenea nu ne va aședa tabloul în biserică rămânându-se plătesc Dumneșu! Decă adresez domnilor întrebarea: Cu ce se acopere aceste cheltueli în plus?

— Contribuim cu toți împreună!

replică nepăsător forestierul (inspectorul pădurii).

— Ce? Din buzunarul nostru? strigă d-lu jude. Asta nu se pote! Săculețul comunei e gol. Și nici noi n'avem nimic!

— Credincioșii vor fi fericiți contribuind un dinar pentru gloria bisericii lor! observă cu induioșare venerabilul d-nu preot. Eu însumi voi colecta!

— Așadără d-lu preot ia asupra-și să întregescă suma ce lipsește?

— Da, o iau asupra-mi!

— Atunci vă rog se considerați vorbele mele ca negrite.

Adunarea dete din cap în semn că consimte, er d-lu jude să aședă pe scaun.

După acesta se ridică d-lu preot și declară ședința închisă.

(Va urma).

La 5 Oct. a. c. 'și-a ținut ședința cea dintâi Societatea istorică maghiară din Budapesta. Decurgerea ședinței pentru noi e de puțin interes. Ne interesează însă raportul ce a cetit secretarul societății, d-lă Alesandru Szilagyi. D-lă secretar dă lectură scrisorii ce a adresat-o societății br. Desideriu Banffy, comitele suprem al comit. Solnoc-Dobâca, în care roagă societatea să fiă pre generosă a primi sarcina de a maghiarisa numirile locale străine din comitatul Solnoc-Dobâca. Societatea istorică firesce, că s'a angajat la lucrul acesta, care numai gloriă nu i poate aduce.

Va să dăcă comit ele suprem al com. Solnoc-Dobâca, br. Desideriu Bényffy, din scaunul de stăpânire voiesce a reînvi fața pământului și-și concretizat, voiesce cu o trăsura de condeiu a străforma acestu comitat, din valahă, ce e de sute de ani, în comitat unguresc prin simple schimbări de nume.

Frumos lucru! In alte țeri mai fericite la asemenea ocaziuni diaristica ar lua cuvânt pentru a spune d-lui comite-suprem: mijlocele ce folosesc pentru maghiarizare sunt absurde; în alte țeri unde în fruntea statului stau omeni mai puțin preocupați, guvernul ar șopti în taină la urechea br. Desideriu Bányfy: dovedesc pre puțină tactică, pre puțin simț politic, ai grije, căci de vei mai repeți încă lucruri de aceste, o 'să fi dat în latură din scaunul stăpânirii!

In Ungaria însă diaristica propagă asemenea idei scâlciate; guvernul parte în ascuns, parte pe față, îndemnă, ba proteje pe astfel de bărbați de talia br. Desideriu Banffy.

De un lucru însă și-a uitat diaristica maghiară, guvernul și br. Banffy, anume: solul hotăresce vegetațiunea.

Dacă br. Banffy de un șir de ani, de când a prins a stăpâni, și-ar fi dat nițel strădania a observa prin intuițiune propriă dispoziția sufletescă a Valachilor săi, s'ar fi putut încredința de un lucru, anume: că Valachul e un popor sănătos, oșlătit în suferințe, ride de cutezanța orbă a dirigătorilor, și așa, cum au fost din vechime, locurile rămân verde românești.

Fiă încredințat br. Desideriu Bányfy, că poporațiunea română nici în urma măsurilor luate de d-sa nu o s'ese gândească și nu o s' simțescă unguresce, nu și va răsuci așa ascuțit musteța, nu va bate în pînă, căci pre dragi fi sunt țundra și opinca românească.

Noi stăm cu fruntea senină și astădată în fața br. Desideriu Bányfy, siguri fiind, că maghiarizarea numirilor de locuri o s' mărască numai contrastul dintre nisuițele comitelui și dintre jusțele noastre pretențiuni; noi suntem mândri de trecutul nostru, falnici de viitorul ce ne așteaptă, o s' ne supunem cu aer de bărbăție la esaminul prezentului, la discuția viitorului, ca nise omeni pentru cari măsurile b-lui Bányfy și ale tuturor celor de talia lui sunt, au fost și vor rămâne nise îndemur puternice de a ține cu mai multă sfințenie la limba, obiceiurile și caracterul nostru român!

V. V.

Correspondința „Gazetei Transilvaniei.”

Gurghiu, 8 Octomvre 1888.

Sosirea Alteței Sale Prințului de coronă Rudolf în Gurghiu. Stimate D-le Redactor! Dina de 8 Octomvre n. c. pentru comuna noastră Gurghiu și ținutul ei fu o zi de sărbătoare, din cauză că în ziua acesta pe la 8 ore dimineața a sosit Alteța Sa la vânătoarea din Gurghiu, în sunetul clopotelor și între urările entusiastice de „să trăiască” ale poporului adunat.

Alteța S'a principele ereditariu Rudolf, în trăsura cu 4 cai și însoțit de prințul moștenitor de Walles al Engliterei, precum și de principii: Frid-

rich, Ottó, Braganza, Eszterházi și de contele Károly Istvan precum și de alți magnați invitați la vânătoare, a tras în castelul Gurghiului, unde încă de timpuriu se postase la treptele palatului, în dreapta, personalul dela fiscalitate sub conducerea Ilustr. Sale d-lui Pausinger, consilier de secțiune din loc, care bineventă pe Alteța Sa în numele personalului dela fiscalitate.

In stânga a stat clerul romano-cath. sub conducerea Protopopului rom. cath. Csiki Péter din Kőszvényes-Remete; ér clerul gr. cath. sub conducerea Pr. Onor. D-nu protopop gr. cat. Petru Uilăcanu din Reghinul săsesc, care încă de timpuriu sosise la Gurghiu spre a fi de față la primire.

Mai întâu îl beneventă pe Alteța Sa protopopul rom. cath., după care Alteța Sa strângându-i mâna i-a mulțumit cu totă bunăvoință.

După aceea s'a întorsă către Prea Onor. D-nu Protopop Petru Uilăcanu, care încă l'a bineventat prin cuvinte alese și potrivite în numele clerului și poporului român gr. cath. din ținutul nostru; Alteța Sa asemenea i-a strins mâna cu afecțiune și i-a mulțumit cordial pentru simțmintele ce păstrează clerul și poporul român față de persoana sa. S'a întorsă apoi către preotul gr. cath. Nicolau Petru din loc și strângându-i mâna, l'a întrebat ce mai face? Preotul i-a răspuns, că este sănătos și din inimă se bucură pentru venirea Alteței Sale.

Suind Alteța S'a scările palatului, s'a pus la dejun și după 9 ore a plecat la vânătoare pe Valea Casvei, la 5 ore s'era a sosit în Gurghiu, însă fără a fi vânătoare nimica; la 6 ore s'a început prânzul la care a luat parte principii și aristocrația, care au fost la vânătoare. In decursul prânzului au cântat nise musicanți din Pesta sub conducerea lui Bergás.

Dacă vânătoarea va fi favoritoriu, vor sta 12 zile, ér la din contră numai 6 zile. Urși nu se prea află, din cauză că, nefiind jir, urșii s'au tresit din pōla muntelui la codri, séu, cum se dice, în creerii muntelui.

Cu permisiunea D-vōstră din când în când v'eu voi mai reporta despre decursul acestei vânătoare, pentru că e interesantă a vedea atâtea principii străini în mijlocul unui ținut, așa dicându mai românești.

Ună cetățenă din Gurghiu.

Apelul grabnic

al comitetului de ajutorire cu abedare și legendare a elevilor miseri dela școlile române rurale din Transilvania (Ungaria).

Cărțile rămase nedistribuite din anul trecut, cum și restul de cassă rămasă spre acelu scop, s'au folosit deja; în luna espirată s'a consumat tot ce ne rămăsese din anul trecut; acum nu mai avem nici ban, nici cărți, și cere-rile incurgă continu deși suntem numai la începutul anului școlastic, ér ajutorul de nicăiri nu ni-a sosit în ață toamnă, nici în ban, nici în cărți. Rugăm deci pe toți binevoitorii școlilor noastre să ne trimită după voință și puțină câte ceva: ban, hârtii de valoare, cărți de școlă, ori alte cărți, ce se pot preface în ban, ca să cumpărăm cât mai iute abecedare și legendare și să trimitem elevilor miseri. Rugăm deci pe binevoitori să grabescă cu trimiterea ofrandelor banale; dela autori, editori și alți binevoitori sunt tare bine venite și cărțile, cu deosebire cele de școlă, abecedare și legendare.

Rodna vechi, 8 Octomvre 1888

Porcius, I. Popă Reteganul, preș. secret. I.

FURNISĂRI.

Praguri (traverse) de fag. Direcțiunea căilor ferate de stat ungare a scris pertractare cu oferte pe ziua de 22 Octomvre n. c. pentru furnisarea de traverse de fag. Publicațiunea se află în cancelaria camerei comerciale și industriale din Brașov.

Pături și cerși. Ministeriul imperiului de răboiu a trimis camerei de comerț și industrie din Brașov o publicațiune privitoare la furnisarea a 9000 bucăți cerși de érnă, 12.000 bucăți pături de vără și 8600 pături albe pentru cai. Ofertele se pot înăna până la 20 Noemvre n. c. Publicațiunea se poate vedea în biurul numitei camere.

Praguri (traverse) de stejar. Direcțiunea căii ferate priv. Cinci-Biserici-Barcea a scris pertractare cu oferte pe ziua de 12 Noemvre n. c. pentru furnisarea traverselor de stejar și altor materiale de lemn și feră necesare pe 1889. Publicațiunea se poate vedea în cancelaria camerei de comerț și industrie din Brașov.

Furnisări pentru Bulgaria. Consulatul general c. r. din Sofia a trimis camerei comerciale și industriale din Brașov o notă dd. 4 Octomvre n. c., prin care i se comunică, că s'a scris pertractare cu oferte pentru furnisarea de postavă, cisme etc. necesare armatei bulgare. Supralicităia se va ține la 15, 16, 17 și 22, 23, 24 Octomvre n. c. Nota se poate vedea în cancelaria numitei camere.

ULTIME SCIRI.

Londra, 10 Octomvre. Se anunță din Berlin diarului „Standard”, că depeșile comitelui Herbert de Bismark constată sentimentele de perfectă sinceritate ale Ungurilor în privința alianței germane care a mai fost întărită prin visita Impăratului Wilhelm.

Correspondentul diarului „Standard” vede în acest fapt și în decorarea d-lui Tisza proba, că trebuie să se considere ca falsă scirea după care Wilhelm II ar căuta să aducă o regulare a cestiunii bulgare și să împace pe Austria cu Rusia.

Berlin, 10 Octomvre. „Monitorul Imperiului” anunță că Wilhelm II a conferit ordinul „Vulturului Negru” principelui Valdemar de Danemarca și d-lui de Giers, care a mai primit placa cu briliante.

Hamburg, 20 Octomvre. După Hamburger Nachrichten, escadra scōlei, compusă din fregatele „Stosch”, „Moltke”, „Greisenau” și „Charlotte” cu un echipaj de 1609 omeni și 60 tunuri au primit ordinul să pornescă spre cōsta Zanzibarului.

SCIRI TELEGRAFICE.

Roma, 12 Octomvre. Trenul împărătesc a sosit aci la 4 ore, 12 minute după amēdi. Monarchii s'au sărutat de patru ori. La plecare din gară au fost salutați pe drum de o imensă mulțime de omeni cu nentrerupte și furtunoșe strigări. Tote prăvăliile au fost închise. De amēdouă părțile oștirea în spali a făcut ovațiuni frenetice și nesfârșite. Momentul era sărbătoresc și va rămâne neuitat. Monarchii mulțameau ne încetat. Pe piața Quirinalului s'au reînvi ovațiunile. In sala șviterană îi primă regina, careia împăratul german i-a sărutat mâna. Monarchii au apărut apoi în balcon și din 50,000 de guri răsunară urale de se cutremura locul durându minute întregi. Se vedea că împăratul e cuprins de bucuria. Apoi împăratul apără cu familia regală la ferăstră, după aceea i se prezentă demnitarii. La 7 1/2 ore fu prânzul familiar. S'era orașul a fost foarte frumos iluminat. Cardinalul Rampolla făcu lui Schōzer, trimisul german pe lângă Vatican, în numele Papei vizită și-l rugă să împărtășescă împăratului omagiile pline de respect ale Papei. O publica-

țiune a primarului către poporațiune dice, că împăratul german a fost adēncu mișcat de unanimitate de simpatia și lasă a se face poporațiunii cunoscută cât de plăcut l'a atins spon-tanea și mărta manifestatiune.

Agram, 12 Octomvre. Diarele publică o declarațiune a Episcopului Strossmayer, în care justificarea publicată în „Kölnische Zeitung” o declară ca o născocire rēutaciōsă.

DIVERSE.

Papagalii. Se soie, că papagalii trăescă foarte mult. D-lă Berthoud, scriitor științific, istorisește, că în anul 1840 exista încă un papagal care aparținuse lui Robespierre. El a fost adus la 1759 din insulele Ternate și dăruit sori celebrei revoluționară ce trăia la Aras, și ea la rēndul séu îl făcuse cadou fratelui séu. Robespierre l'a adus la Paris ca să se amuse în timpul de repaus ce i l'a lăsa politica. La mōrtea lui Robespierre bietul papagal a fost luat de d-na Le Bas, vēduva membrului convențiunii. Ori de câte ori se pronunța înaintea lui numele lui Robespierre, el striga cu o voce nasală: „Jos pālăria, trăiască Republica” și în urmă cānta Marseillaise. Alături de acest papagal republican se găsea un altul regalist, care striga continuu „Trăiască Regele”. Marele naturalist Cuvier avea de asemenea un papagal cu care pretindea, că are conversațiuni. La sosirea fiă-cării musafir papagalul striga: „ce ai cu stăpânul” séu, urmându cu răspunsul, continua: „nu mai vorbi” séu „mergi de aici, hoț de timp”. Ceva mai mult, se vorbește chiar, că Humbold s'a supărat câte-va zile cu Cuvier, amicul séu intim, din cauza acestui papagal, care a găsit de cuviință o dată, când amēdoi erau la masă, să pronunțe nise glume nepotrivite. Humbold a crezut, că papagalul le-a pronunțat intenționat, fiind învățat de Cuvier, și din asta cauză se supărase.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, în librăria Nicolae Ciurcu și Adolf Albrecht.

Cursul pieței Brașov

din 10 Octomvre st. n. 1888.

Banote românești	Cump.	9.36	Vend.	9.40
Argint românești	„	9.30	„	9.32
Napoleon-d'ori	„	9.65	„	9.65
Lire turcesc	„	10.88	„	10.90
Imperial	„	9.88	„	9.90
Galbin	„	5.69	„	5.72
Scris. fonc. „Albina” 6%	„	101.—	„	—
„	5%	98.—	„	98.50
Ruble rusesc	„	127.—	„	128.—
Discontul	„	6 1/2—8%	pe an.	

Cursul la bursa de Viena

din 11 Octomvre st. n. 1888.

Renta de aur 4%	100.25
Renta de hărtă 5%	90.75
Imprumutul căilor ferate ungare	146.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ungare (1-ma emisiune)	97.60
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ungare (3-a emisiune)	113.—
Bonuri rurale ungare	104.50
Bonuri cu clasa de sortare	104.50
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.50
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.85
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	99.75
Imprumutul cu premiul unguresc	181.—
Losurile pentru regularea Tisei și Sghedului	123.—
Renta de hărtă austriacă	81.45
Renta de argint austriacă	82.20
Renta de aur austriacă	110.—
Losuri din 1860	140.—
Acțiunile băncii austro-ungare	508.76
Acțiunile băncii de credit ungar	303.25
Acțiunile băncii de credit austr.	310.—
Galbin împărătesc	5.75
Napoleon-d'ori	9.62
Mărci 100 imp. germane	59.40
Londra 10 Livres sterlinge	121.80

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșiana.

Turnătoria de feru și fabrica de mașini a lui SCHLICK

SOCIETATE PE ACȚII

FABRICA ȘI DIRECȚIUNEA :

VI. Aeusserer Waitznerstrasse 1696/1699.

Budapesta

BIROULU IN ORAȘU ȘI DEPOSITULU :

VI. Waitznerstrasse 57.

Mașini de semănatu în brazdă „TRIUMPH“ și „HALADAS“ patentate ale lui SCHLICK.

Mașini de semănatu care împrăstie grăunțele ;

Pluguri patent. ale lui Schlick cu 2 și 3 fiare

Pluguri-Rayol patent. ale lui SCHLICK.

Pluguri cu unu feru originale Schlick și Vidats,

Unelte agricole, grape, fărimateori de bulgări,

Tocătoare, tăietori de siece, mașini pentru mustu de siece, batose de perumbu, (cucuruzu) Mori pentru fărimate.

Garnituri de treieratu cu vaporu și cu vetejă (Göpel).

Mori pentru curățitu, Mori pentru măcinatu.

Părți aparținătoare de toate sistemele de pluguri pentru rezervă se află la deponitu.

Prețurile cele mai eține. — Condițiunile de plată forte favorabile. — Prețuri-Curente la cerere gratis și franco.

OBSERVARE.

Ne onorăm a aduce la cunoștința p. t. D-lorū Clienti, că de și amu mutatu partea cea mai mare a birourilor noastre ce se aflau în Budapesta VI., Waitzner-Boulevard No. 57, în etablimentulu fabricei noastre aflătoru: **Budapesta, VI., Aeusserer Waitznerstrasse Nru 1696-99**, totuși susținemu în interesulu și pentru comoditatea onor. d-ni clientu unu birou în orașu, în localitatea de până acum, unde se află unu deponitu cu toate produsele noastre de obiecte pentru didiri și de mașini agricole.

Cu înaltă stimă

28,18-16

Direcția turnătoriei de feru și a fabricei de mașini a lui Schlick, societate pe acții.

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor :

1. Dela Brașov la Pesta :

Trenul de persoane Nr. 307 : 7 ore 10 de minute sera.

Trenul mixtu Nr. 315 : 4 ore 10 minute dimineța.

2. Dela Brașov la București :

Trenul acceleratu Nr. 302 : 5 ore 37 minute dimineța.

Trenul mixtu Nr. 318 : 1 oră 55 minute după amedu.

II. Sosirea trenurilor :

1. Dela Pesta la Brașov :

Trenul de persoane Nr. 308 : 9 ore 46 minute înainte de amedu.

Trenul mixtu Nr. 316 : 9 ore 52 minute sera.

2. Dela București la Brașov :

Trenul mixtu Nr. 317 : 2 ore 32 minute după amedu.

Trenul acceleratu Nr. 301 : 10 ore 12 minute sera.

A. Plecarea postelor :

a) Dela Brașov la *Rășnov-Zărnesc-Bran* : 12 ore 30 m. după amedu

b) " " " *Zizin* : 4 ore după amedu.

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU,

BRĂȘOVU,

PIAȚA MARE Nr. 22,

înființată cu începerea anului acestuia, provădută cu cele mai noue mijloce tehnice și asortată cu cele mai moderne tipuri,

primesce și efectuează totu, felulu de lucrări tipografice, precum :

Opuri și broșure, statute, foi periodice, imprimate artistice în aur, argintu și coloru, tabele, etichete de totu felulu și esecutat elegantu.

Pentru comercianți: adrese pe scrisori, facturi, liste cu prețuri curente, avisuri, recomandațiuni, cerculare ș. a.

Programe elegante, bilete de vizită, bilete de logodnă și de nuntă, după dorința și în coloru.

Disponendū de mașini perfecționate și de isvore eține pentru procurarea hărtiei, stabilimentulu nostru tipograficu este în pozițiune a escuta ori-ce comandă în modulū celū mai esactu și esteticu precum și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele eventuale se primescu în biurulū tipografiei, Brașovū, piața mare Nr. 22, etagiulū I, cătră stradă. Comandele din afară rugămū a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.